

Udgivet 02.08.2023

Vinterhvedesorter med brødkvalitet i OrganicXseeds

I OrganicXseeds findes økologisk udsæd af både kendte og mindre kendte vinterhvedesorter til høst 2024. Flere af de udbudte sorter har brødkvalitet.

Af Tove Mariegaard Pedersen

Brødhvedesorter i bekendtgørelsen

De udbudte sorter Informer, KWS Emerick, KWS Extase og Bright fremgår som godkendte hvedesorter til brødhvede i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2023/2024, sorterne er alle afprøvet i danske landsforsøg.

Tyske brødhvede kategorier

Flere sorter har brødhvedekvalitet efter den tyske skala for brødhvede. I Tyskland er kategorierne for brødhvedekvalitet fastlagt efter minimumskrav for en række bagekvalitetssegenskaber (volumen- og meludbytte, dejens elasticitet, dejens overflade, faldtal, sedimentationsværdi, vandoptag). Der er fire klasser:

- E-hvede: Elite-hvede, brødhvede af høj kvalitet
- A-hvede: Kvalitetsbrødhvede med lavere krav end E-hvede
- B-hvede: Brødhvede med lavere krav end E- og A-hvede
- C-hvede: Øvrige hveder, bruges primært til foder

I tabellen herunder er der anført en kategorisering af brødhvedekvalitet for udbudte sorter fra den tyske og den østrigske beskrivende sortsliste. Yderligere oplysning kan hentes hos forhandlerne.

Forsøgsresultater

Flere sorter udbydes af danske forhandlere og er afprøvet i danske sortsforsøg. Informationer om de enkelte sorter og resultater fra danske sortsforsøg kan findes på SortInfo og i Landsforsøgene®. Andre sorter er forædlet og afprøvet i bl.a. Tyskland, Østrig og Schweiz. En del af sorterne er afprøvet i nordtyske økologiske sortsforsøg, og i tabellen herunder er der linket til forsøgsresultater fra disse forsøg. Der kan også findes oplysninger om sorterne i den [tyske beskrivende sortsliste](https://www.bundessortenamt.de/bsa/media/Files/BSL/bsl_getreide_2023.pdf) (https://www.bundessortenamt.de/bsa/media/Files/BSL/bsl_getreide_2023.pdf).

I den tyske beskrivende sortsliste har dyrkningsegenskaber karakterer efter en skala 1-9, hvor høj værdi betyder stærkt udtryk af den pågældende egenskab, og 5 er en middelværdi. I den beskrivende sortsliste indgår kun beskrivelser underbygget af officielle forsøg og/eller fra landsforsøg.

I tabellen er der angivet med landekode for hvilke lande sorterne er optaget på national sortsliste, og derfor er afprøvet i værdiafprøvning og godkendt i det pågældende land.

I tabellen fremgår alle vinterhvedesorter, der pr. 31. juli er tilgængelige i OrganicXseeds, uanset indplacering i sortsgrupper i OrganicXseeds. Sorterne fremgår ikke i en prioriteret rækkefølge.

Sortsnavn	Sorter i bekendtgørelse DK ¹⁾	Brødhvede-kvalitet Tyskland, 2023 ²⁾	Brødhvede-kvalitet Østrig, 2023 - skala 1-9 ³⁾	Danske sorts-forsøg ⁴⁾
Informer	x	B		Ø2020-2021, K2016-2023 (https://sortinfo.dk/#/variety/details/88011220/440)
KWS Emerick	x	E		Ø 2021 (https://sortinfo.dk/#/variety/details/88011220/440)
KWS Extase	x			K2017-2023 Ø2020-2021 (https://sortinfo.dk/#/variety/details/88011220/440)
Bright	x			K2021-2023 (https://sortinfo.dk/#/variety/details/88011220/440)
KWS Essenz		A (Ø)		
Alessio			7 (K)	
KWS Keitum		C		
Montalbano				

¹⁾ Godkendte hvedesorter til brødhvede i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning 2023/2024.

2) Oplysninger fra [den tyske beskrivende sortliste 2023](#)

(https://www.bundessortenamt.de/bsa/media/Files/BSL/bsl_getreide_2022.pdf). Ø = økologiske dyrkningsbetingelser. K = konventionelle dyrkningsbetingelser.

3) Oplysninger fra [den østrigske beskrivende sortliste 2023](#)

(<https://bsl.baes.gv.at/kulturen/getreide/winterweizen-winterweichweizen>).

4) Forsøgsoplysninger kan findes på SortInfo eller i Landsforsøgene @

5) Forsøgsoplysninger fra økologiske forsøg i Schleswig-Holstein.

6) Landekoder for de lande, hvor sorten er afprøvet i værdisafprøvning og optaget på sortliste.

OrganicXseeds og dispensationer til brug af ikke-økologisk udsæd

I OrganicXseeds er vinterhvede opdelt i fire sortskategorier efter brød- og kagemel, foderhvede og ikke specificeret anvendelse. Nogle sorter er placeret i flere kategorier og andre kun i en enkelt. Stol ikke blindt på denne opdeling, da sorter kan være fejlplaceret. Du kan finde information om forhandlere af de enkelte sorter i OrganicXseeds.

Kun i det tilfælde at der er udsolgt af økologisk udsæd af vinterhvede, eller at du har nogle særlige og individuelle krav til sortsvalg, vil du have mulighed for at få dispensation til at anvende andre sorter, end de sorter der udbydes økologisk. Dispensationen skal søges elektronisk hos Landbrugsstyrelsen via login i OrganicXseeds.

Sortsvalg

Udbuddet af sorter via OrganicXseeds giver mulighed for at afprøve nye og anderledes økologiske sorter med interessante egenskaber. Men samtidig vil der være stor usikkerhed om, hvordan sorter, der ikke er afprøvet i danske eller sammenlignelige forsøg, vil klare sig under danske forhold.

Man kan vælge at holde sig til det kendte, og en anden mulig tilgang kan være at starte op med et begrænset areal med en eller flere sorter, for på den måde selv at kunne vurdere dyrkningsegenskaber, udbytte og kvalitet, uden at sætte alt på et bræt.

Vær opmærksom på om sorten er afprøvet i danske eller sammenlignelige forsøg og

- har effektiv resistens mod gulrust, Septoria, meldug og brunrust
- har de ønskede kvalitetsegenskaber
- har givet stabilt og stort udbytte i flere års forsøg
- har en god højde så den kan skygge for ukrudtet
- har en god stråstivhed for at mindske risiko for lejesæd
- er vinterfast

Det tilrådes at forhøre sig om specifikke kvalitetskrav hos potentielle aftagere.

Kilder:

- Landbrugsstyrelsen, [godkendte hvedesorter og kvalitetskrav til brødhvede](#) (<https://lbtst.dk/landbrug/goedning/kvaelstof-og-fosforregulering/broedhvede#c51699>)
- [Gødningsbekendtgørelsen](#) (<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/1060>)
- www.sortinfo.dk (<https://www.sortinfo.dk>)

- Beschreibende Sortenliste, Bundessortenamt 2023
(https://www.bundessortenamt.de/bsa/media/Files/BSL/bsl_getreide_2023.pdf)
- Österreichische Beschreibende Sortenliste 2023
(https://bsl.baes.gv.at/fileadmin/BSL/pdfVersion/BSL2023_end_01.pdf)
- Landwirtschaftskammer Schleswig-Holstein, Ökologischer Pflanzenbau
(<https://www.lksh.de/landwirtschaft/oekologischer-landbau/oekologischer-pflanzenbau/>)
- www.organicxseeds.dk (<https://www.organicxseeds.dk/>)

For mere information

Tove Mariegaard Pedersen

Specialkonsulent
Jordfrugtbarhed, korn,
OrganicXseeds
+45 40 25 63 33
tove@icoel.dk

Birgit Ingvorsen

Chefkonsulent
Regler, tilskud
+45 23 74 37 98
biin@icoel.dk